

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01

Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Kjell Vidar Seljevoll
Miljøvern- og
naturavdeling

Innvalgstelefon
73 19 92 25

Vår dato
14.07.2014
Deres dato

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2014/4659-434.11
Deres ref.

Agdenes kommune

7316 LENSVIK

Iverksetting av fellingstillatelse for 1 gaupe - Agdenes kommune 12072014

Agdenes Sau og Geit v/ Kristian Fremstad har 12.7.14 fremmet muntlig søknad om skadefelling av gaupe i Agdenes kommune, med henvisning til søknad fra kommunen 19.6.14 og nye skader av gaupe i Agdenes. Ut fra en samlet vurdering av skadeomfang og en vektlegging av potensialet for fremtidige skader, finner Fylkesmannen grunnlag for å tillate skadefelling av en (1) gaupe i Agdenes kommune. Vilkår for tillatelsen er gitt i dette brev.

Vi viser til deres søknad om skadefelling av gaupe mottatt per e-post, 19.6.14, og videre til muntlig søknad fra Agdenes Sau og Geit v/ Kristian Fremstad 12.7.14. Fylkesmannen gav muntlig tillatelse til felling av gaupe 12.7.14 per telefon til Trond Selmer Nergaard fellingsleder i Agdenes kommune. Det ble også sendt en SMS til fellingslederen der det fremgikk at vilkårene for tillatelsen ville tilsvare de vilkår som ble satt ved iverksetting av fellingstillatelse for jerv 10.06.2014. Det ble presisert at hunndyr med unger er unntatt. Dette brevet er en skriftlig bekreftelse på tillatelse gitt 12.7.14.

Bakgrunn

Statens naturoppsyn påviste i perioden 8. til 11. juni 4 skader av gaupe i området nord for Valtjønnå i Agdenes kommune. Det ble da innvilget tilskudd fra forebyggende konflikt dempende midler både til forsinket slipp av 50 dyr som enda befant seg på heimbeite i den berørte besetningen og til økt tilsyn med dyrene som var sluppet på utmarksbeite. 13. og 14. juni ble det påvist to skader av kongeørn i området. Det ble i tillegg funnet tre lammekadaver i området der Statens naturoppsyn ikke kunne fastslå dødsårsak. Agdenes kommune fremmet 19.6.2014 søknaden om skadefelling av gaupe. Fylkesmannen ga avslag på søknaden 19.6.14.

Fylkesmannen fikk 12.7.14 melding fra Statens naturoppsyn om at det var påvist 3 nye lam drept av gaupe, i området nord for Valtjønnå i Agdenes. To av skadene ble antatt å være ca. 2 døgn gamle, mens den tredje ble oppgitt å være noe eldre enn det. Kristian Fremstad i Agdenes Sau og Geit har opplyst om at det har vært mye uro i det aktuelle området i starten av beitesesongen og at sau som har sitt beiteområde i området har blitt hentet hjem fra Krokstadøra. Det er også opplyst om at det ser ut til å mangle mange flere lam enn de som er gjenfunnet.

Hjemmelsgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for fylkesmannens vedtak i saken.

Naturmangfoldloven § 18 annet uttak av vilt (...) etter vurdering av myndighetene:

«Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom, Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)»

Rovviltforskriften § 1 Formål:

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning. »

Rovviltforskriften § 3. Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking

«Det skal være 3 årlige ynglinger av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv, der familiegruppens revir i sin helhet ligger i Norge. Dersom over halvparten av reviret ligger innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv, skal reviret regnes som innenfor forvaltningsområdet. Når en del av reviret ligger i Sverige skal familiegruppen ikke regnes med i målet på 3 årlige ynglinger.

(...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig. »

Rovviltforskriften § 9. Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling

«Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltneemnden, jf. forskriften § 8, eller Direktoratet for naturforvaltning, jf. § 13. (...).

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadenes omfang og utvikling
- c) potensialet for fremtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, samt metoder for felling. Det kan også gis bestemmelser om dekning av påløpte utgifter i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35. »

Politiske og forvaltningsmessige føringer

Det nasjonale bestandsmålet for gaupe ble etter behandling i St.meld. nr. 15 (2003-2004) satt til 65 årlige ynglinger, jf. Inst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Bestandsmålet for region 6 (Møre og Romsdal, Nord- og Sør-Trøndelag) er satt til 12 årlige ynglinger av gaupe. Dette målet for regionen er av Regional rovviltneemnd videre fordelt på fylkene i regionen som følger; Nord-Trøndelag 6 ynglinger, Møre og Romsdal 2 ynglinger og Sør-Trøndelag 4 ynglinger.

Regional forvaltningsplan for rovvilt i region 6

Det er utarbeidet en forvaltningsplan for rovvilt i region 6 – Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag. Gjeldende plan ble vedtatt 21. november 2013.

I forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 står følgende om område med mål om yngling av gaupe:

«Ikke mål om yngling i Oppdal og Rennebu på grunn av stor sauetetthet og tamreindrift i Trollheimen. Ikke mål om yngling i området øst i Sør-Trøndelag på grunn av tamreindrift i Essand og Riast/Hylling reinbeitedistrikt. For øvrig i fylket (utenom Fosen) 4 ynglinger..»

Det følger av forvaltningsplanen at Agdenes kommune er innenfor områdene med mål om yngling av gaupe i Sør-Trøndelag.

Rovdyrforliket

«Norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette. (...)

Dyr på utmarksbeite har mange positive kvaliteter, og det er viktig å sikre levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt. Forlikspartene viser til den todelte målsettingen etter rovviltforliket fra 2004, og at utfordringen ligger i å ivareta begge deler uten at konfliktene mellom dem blir større enn nødvendig.(...)

2.2.19 Det er et felles mål at tapstallene for beitenæringen må ned. Soneinndelingen må forvaltes tydelig. (...) I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet (...)»

Brev fra Statsråden

Statsråden skriver i brev 9. juli 2014 at det skal være høy terskel for å tillate skadefelling innenfor de områdene som er prioritert for yngling av rovvilt og at det i slike områder kreves at beitenæring og andre tilpasses rovdryforekomst i beiteområdet. Videre fremheves det at handlingsrommet for skadefelling er større når bestandsmålet i rovviltforliket er nådd i regionen. Samt at bestandssituasjonen ikke er til hinder for at det etter en konkret vurdering kan åpnes for felling av rovvilt også innenfor områder med mål om yngling.

Betingende fellingstillatelser

Regional rovviltneemnd vedtok den 23.5.2014 en kvote for betingede fellingstillatelser på 3 gauper i region 6, gjeldende for perioden fra 1. juni 2014, til 15. februar 2015. Kvoten er redusert i forhold til tidligere år med bakgrunn i at siste rapport om bestandssituasjon viser at gaupe bestanden er under målsettingen for regionen. Det er foreløpig ikke felt gaupe i medhold av tillatelsen.

Gaupebestanden

Rapport fra Rovdata om gaupebestanden fra juni 2014 viser at den nedadgående trenden i gaupebestanden i regionen ser ut til å være snudd. Rapportert bestand fra vinteren 2013/2014 er på det regionale målet med 12,5 familiegrupper registrert i regionen før kvotejaktstart 2014. Det er registrert oppgang i gaupebestanden i alle fylkene i regionen sist vinter. Bestanden i Sør-Trøndelag er fortsatt

under målet for Sør-Trøndelag fylke, med to registrerte familiegrupper. Vinteren 2013/2014 er det langs akse Melhus – Skaun – Orkdal at det er påvist familiegrupper av gaupe i Sør-Trøndelag.

Kjent avgang av gaupe i regionen har vært begrenset de to siste vintrene med 17 gauper i 2013 og 8 gauper så langt i 2014. Kjent avgang av gaupe i Sør-Trøndelag etter 1.1.2013 er 2 dyr, begge felt under kvotejakt. En voksen hunn felt i Rissa kommune i februar 2013 og en voksen hann er felt i Rennebu kommune i mars 2014.

Fylkesmannens vurdering

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. § 8. Fylkesmannen viser til at vedtaket blant annet baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om gaupas bestandssituasjon og utvikling i Norge; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, samt til NINA Rapport 1049 om antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2014.

Fylkesmannen har vurdert beslutningsgrunnlaget i denne saken som godt. Årlige rapporter fra Scandlynx og Rovdata på bestandsstatus for gaupe har bidratt til god kunnskap både om gaupas bestandssituasjon regionalt og nasjonalt, og om hvilke effekter felling vil ha på bestanden. Gaupebestanden er rapportert å ha vært på målet for regionen før kvotejakta 2014, mens den er rapportert å være noe under det fylkesvisemålet som er satt for Sør-Trøndelag.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen som gaupebestanden blir utsatt for, jf. § 10, og avgangen av gaupe skjer hovedsakelig gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Kjent avgang av gaupe i regionen har vært lav i 2014 (8 dyr).

Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og anses ikke som relevant her. ”Føre-var-prinsippet” i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Søknaden gjelder et område som er definert som yngleområde for gaupe i forvaltningsplanen for rovvilt i region 6. Hele Agdenes kommune er innenfor område med mål om yngling av gaupe, og det følger av forvaltningsplanen at en i slike områder skal sikre at en har en kontinuerlig bestand av gaupe. Forvaltningen skal utøves med utgangspunkt å oppfylle bestandsmålet for gaupe innenfor yngleområdene. Det følger av forvaltningsplanen i region 6, føringer i brev fra LMD og MD av 28. juli 2006, rovviltforliket av 2011 punkt 2.2.19 og brev fra Statsråden 28.4.14 og 9.7.14 at i de områder som er definert som prioriterte rovviltområder skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet.

Det kan etter en konkret vurdering også åpnes for skadefelling innenfor yngleområdene, men terskelen for å åpne for skadefelling skal ligge høyere. Det følger av brev fra Statsråden 9. juli 2014 at handlingsrommet for skadefelling generelt er større når bestandsmålet er oppnådd i regionen for den aktuelle arten, enn når det ikke er tilfelle. Rapport om gaupebestanden fra Rovdata 27. juni 2014 viser at det i region 6 er registrert 12,5 familiegrupper av gaupe og ynglemålet er med det oppnådd for gaupe i regionene i 2014.

Skadefelling skal være et begrenset virkemiddel for å ta ut ett bestemt skadevoldende individ av rovdyr. I det aktuelle området er det nå registrert syv kadaver av lam drept av gaupe, funnet i perioden fra 8. juni til 12. juli. Alle kadavrene er gjenfunnet på et svært avgrenset område noe som etter vår vurdering tilsier at det er sannsynlig at det er samme gaupe som har forårsaket alle de påviste skadene. De ferskeste skadene ble antatt å være ca. to døgn gamle på søknadstidspunkt.

I forhold til rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav a vil vi karakterisere det aktuelle området som et viktig beiteområde for sau. Det er sluppet 270 sau og lam på beite fra den besetningen som er berørt av skadene. Det er i tillegg andre besetninger som beiter i tilstøtende områder. I forhold til § 9 annet ledd bokstavene b og c anser Fylkesmannen at skadeomfanget i det aktuelle området foreløpig er begrenset, men det er påvist skader av gaupe over en lengre periode. Fylkesmannen har vektlagt det at det er rapportert om å mangle lam utover de som er gjenfunnet i området. Vi er enda tidlig i beitesesongen og vi anser mulighetene for fremtidige skader i området som betydelig.

Fylkesmannen har tidligere iverksatt to ulike forebyggende tiltak for å forsøke å forhindre videre skader av gaupe. Det er forsøkt forebyggende tiltak i form av å holde igjen dyr på heimbeite og økt tilsyn. Vi har nå sett på mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak for å forhindre videre tap til gaupe i det aktuelle området, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav d. Vi finner ikke at det på det nåværende tidspunkt finnes andre forebyggende tiltak som kan iverksettes som vi anser som å være tilstrekkelig effektive til å forhindre videre skadeutvikling, foruten å forsøke å felle den skadegjørende gaupa.

Det at rapportert gaupebestand i Sør-Trøndelag er lav, samt etiske hensyn ved å felle mordyr fra unger tilsier at vi skal unnta familiegrupper av gaupe fra tillatelsen. De tiltak som er mulige å gjennomføre for å forhindre at medlem av familiegruppe felles skal være iverksatt.

Om godtgjøring for skadefellingsforsøk

Godtgjøring for fellingsforsøk reguleres av rovviltforskriften § 9a, samt kommentarene til rovviltforskriften § 9a. Det følger av forskriften at der forsøk på skadefelling utføres av kommunalt/interkommunalt oppnevnt fellingslag, kan kommunen utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Vi minner om at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15.

Fylkesmannen vil yte tilskudd til godtgjøring for de som deltar i skadefellingsforsøk innenfor de rammer som fremgår av rovviltforskriften §§ 9 og 9a. I henhold til kommentarene til rovviltforskriften § 9a kan kommunen betale ut godtgjøring inntil døgnseten (kr 1400.-) pr. deltaker etter rapport (timelister) fra fellingsleder. I tillegg til fastsett døgnseten skal kommunen også beregne feriepenger og arbeidsgiveravgift, og dette kan bli dekket innenfor rammen av tilskuddet fra Fylkesmannen.

Fylkesmannen legger til grunn at fellingsforsøket gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Det settes av en økonomisk ramme på inntil kr 45 000,- av midlene til forebyggende og konfliktdependende tiltak (kap1420 post 73, prosjekt nr M0814) til utbetaling av kompensasjon til deltakere som deltar i fellingsforsøket jf. § 9a i rovviltforskriften. Videre dekker Fylkesmannen direkte, dokumenterte utgifter som medlemmer av fellingslaget har i forbindelse med fellingsforsøket Jf. rovviltforskriften § 9. Det settes en øvre ramme på 15 000,- til dekking av direkte og dokumenterte utgifter.

Søknaden om tilskudd til dekning av utgifter skal fremsettes for Fylkesmannen via elektronisk søknadssenter. Søknad om dekning av utgifter i forbindelse med tillatelsen skal foreligge innen 3 uker etter denne tillatelsens utløpsdato. For mer informasjon om godtgjørelse vises det til veileder til rovviltforskriften og brev fra Miljødirektoratet om ”Kvote for betinget skadefelling for brunbjørn og gaupe” datert 30.5.2014. (Kan hentes frem på www.Miljøvedtak.no.)

Vedtak

Ut fra vurderingene ovenfor, vedtak om betingede tillatelser fra Rovviltneemnda av 23.5.2014 og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 3, gir Fylkesmannen tillatelse til felling av en (1) gaupe i deler av Sør-Trøndelag. Vilkår for tillatelsen er gitt i dette brev.

Følgende vilkår gjelder for fellingstillatelsen

1. **Alle som deltar i fellingsforsøket skal være kjent med vedtak og vilkår** før fellingsforsøk iverksettes, samt de generelle gjeldende bestemmelser i rovviltforskriften og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst.
2. Gaupetispe som opptrer i følge med årsunger og hennes unger er unntatt fra tillatelsen.
3. Fellingsområdet er avgrenset til; Agdenes kommunen.
4. Fellingstillatelsen gjelder felling av en (1) gaupe i tidsrommet **12. juli til og med 22. juli.**
5. Tillatelsen gis til Agdenes kommune, som gis anledning til å utpeke ett fellingslag. Fylkesmannen krever at deltakerne oppfyller kravene til og innehar lisens, jf. kravene i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, av 22.3.2002 nr 313, §§ 13 og 14. Deltakerne i fellingsforsøket skal ikke være dømt eller ilagt forelegg for brudd på naturmangfoldloven eller lov om jakt og fangst av vilt, av 29.5.1981 nr 38, eller forskrifter hjemlet i disse. Vi forholder oss til navneliste vedlagt søknad om felling av store rovdyr datert 10.6.2014, eventuelle endringer av laget bes meldt inn til oss.
6. Det skal bare benyttes våpen og ammunisjon som tilfredsstiller kravene til jakt på gaupe, jf. forskrift av 22. mars 2002 om utøving av jakt og fangst.
7. Jeger som deltar i fellingsforsøket skal ha avlagt skyteprøve for storvilt senest i 2013.
8. Bruk av hund under skadefelling er tillatt. Evt. nødvendig unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen.
9. Felling og forsøk på felling i henhold til denne tillatelse gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.
10. **Felling eller forsøk på felling/ påskyting av gaupe skal umiddelbart meldes til** Fylkesmannen på telefonnummer **900 65 298** og politiet. Dersom gaupe skadeskypes, avgjør Fylkesmannen hvordan videre ettersøk skal gjennomføres. Generelt for ettersøk av gaupe, bjørn, jerv og ulv gjelder bestemmelsen i rovviltforskriften § 17.
11. Gaupe felt i medhold av tillatelsen er Viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Døde rovvilt skal håndteres i henhold til instruks for ivaretagelse av felt rovdyr (vedlagt, finnes også på: (http://www.rovdata.no/portals/rovdata/dokumenter/instrukser/Ivaretagelse_dode_rovdyr.pdf)). Frakt og oppbevaring av felt vilt avklares nærmere med Fylkesmannen tlf. **900 65 298**.
12. Det settes av en økonomiskramme på inntil kr 45 000,- til utbetaling av kompensasjon til deltakere som deltar i fellingsforsøket jf. § 9a i rovviltforskriften. Og en øvre ramme på 15 000,- til dekking av direkte og dokumenterte utgifter jf. § 9. Søknad om dekning av utgifter i forbindelse med tillatelsen skal sendes Fylkesmannen via elektronisk søknadssenter, senest 3 uker etter tillatelsens utløp.
13. Fylkesmannen kan til enhver tid endre ett eller flere av vilkårene, eller inndra fellingstillatelsen.

Dersom gaupe skadeskypes eller felles, skal det umiddelbart gis melding til vår vakttelefon tlf: 900 65 298.

Klageadgang

Dette vedtaket kan etter reglene i forvaltningsloven påklages, innen 3 uker etter at avgjørelsen er mottatt. En eventuell klage rettes til Miljødirektoratet, men sendes via fylkesmannen. Klagen skal nevne det vedtak som klagen gjelder og nevne den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og eventuelle opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

Med hilsen

Harald Høydal (e.f.)
fung.miljøverndirektør

Kjell Vidar Seljevoll
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

2 vedlegg
Adresseliste
Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr

Kopi:
Adresseliste